

ERİŞİLEBİLİRLİK İZLEME VE DENETLEME YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (Değişik:RG-21/9/2016-29834)

(1) Bu Yönetmeliğin amacı, umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarında erişilebilirliğin izleme ve denetimini yapacak olan komisyonların teşkili, çalışma usul ve esasları ile idari para cezalarının uygulanmasına ve genel bütçeye gelir kaydedilen idari para cezası tutarlarının kullanımına ilişkin hususları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun geçici 2 nci ve 3 üncü maddelerinde yer alan umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 5378 sayılı Kanunun geçici 2 nci ve 3 üncü maddeleri hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığını,
- b) Erişilebilirlik: Binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasını,
- c) **(Değişik:RG-21/9/2016-29834)** Erişilebilirlik belgesi: Komisyon tarafından denetlenen umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarının denetim tarihi itibari ile erişilebilirlik mevzuatına uygunluğu komisyonca belirlenenlere valilik tarafından verilecek belgeyi,
- ç) **(Değişik:RG-21/9/2016-29834)** Erişilebilirlik standartları: Türk Standardları Enstitüsünün erişilebilirlikle ilgili yayımladığı TS 9111, TS 12576, TS 12460, TS ISO 23599, TS 13536, TS ISO 23600 ve diğer erişilebilirlik standartlarını,
- d) **(Değişik:RG-21/9/2016-29834)** Erişilebilirlik tespiti: Umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarının erişilebilirlik izleme ve denetleme formlarında yer alan hususların yerinde ve konu ile ilgili dokümanlar aracılığıyla yapılan incelemeler sonucu standartlara uygunluk durumunun belirlenmesini,
- e) Genel Müdürlük: Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğünü,
- f) İl müdürlüğü: Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğünü,
- g) İl müdürü: Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürünü,
- ğ) **(Değişik:RG-21/9/2016-29834)** İzleme ve denetleme formu: Bilim, Sanayi ve Teknoloji, Çevre ve Şehircilik, İçişleri ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlıkları ve ilgili konfederasyonların yazılı görüşü alınarak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından çıkarılan Genelge ile erişilebilirlik standartlarına göre oluşturulan ve izleme veya denetlemede kullanılacak olan formu,
- h) İzleme ve denetleme planı: Komisyonun izleme ve denetleme önceliklerini ve hedeflerini belirleyen ve Genel Müdürlük tarafından hazırlanan belgeyi,
- ı) İzleme ve denetleme programı: Komisyon tarafından izleme ve denetleme planı çerçevesinde yıl içinde gerçekleştirilmesi amaçlanan faaliyetleri içeren belgeyi,
- i) Kanun: 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunu,
- j) Komisyon: Erişilebilirlik standartlarının uygulanmasını izleyen ve denetleyen komisyonu,
- k) TSE: Türk Standardları Enstitüsünü,
- l) **(Değişik:RG-21/9/2016-29834)** Ulusal erişilebilirlik izleme sistemi: Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılarda ve toplu taşıma araçlarında erişilebilirlik standartlarının uygulanmasının takip edilmesini,

m) Umuma açık hizmet veren yapı: Kamu hizmeti için kullanılan resmi binalar ile ibadet yerleri, özel eğitim, özel sağlık tesisleri, sinema, tiyatro, opera, müze, kütüphane, konferans salonu gibi kültürel binalar ile gazino, düğün salonu gibi eğlence yapıları, otel, özel yurt, iş hanı, büro, pasaj, çarşı, alışveriş merkezi gibi ticari yapılar, spor tesisleri, yüzme havuzu, genel otopark ve buna benzer umuma ait binaları,
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Komisyonların Teşkilî, Görev ve Yetkileri, Çalışma Usul ve Esasları

İllerde kurulacak komisyonların teşkilî

MADDE 5 – (1) Komisyon, vali veya görevlendireceği vali yardımcısı başkanlığında il müdürü, Kanunun geçici 3 üncü maddesinde belirtilen Bakanlıkların taşra teşkilatında görevli tercihen mimar, mühendis, şehir plancısı, peyzaj mimarı veya inşaat teknikerlerinden birer asil ve birer yedek üye ile toplam **(Değişik ibare:RG-21/9/2016-29834)** beş kişiyi geçmeyecek şekilde, engellilerle ilgili konfederasyonların farklı engel gruplarını temsil eden, o ilde mukim tercihen engelli bireylerden ikişer asil ve ikişer yedek üyeden teşekkül eder.

(2) Bakanlık temsilcisi olarak görev yapacak komisyon üyeleri valilik tarafından görevlendirilir.

(3) **(Değişik:RG-21/9/2016-29834)** Komisyonunda, açık alanlar ile ilgili konuların görüşülmesi esnasında en az bir şehir plancısı veya peyzaj mimarı veya mimar, binalar ile ilgili konuların görüşülmesi esnasında en az bir inşaat mühendisi, taşıtlar ile ilgili konuların görüşülmesi esnasında en az bir makine mühendisi bulunur.

(4) Komisyon üyelikleri 3 yılda bir yenilenir. Yeni üyeler görevlendirilene kadar mevcut üyeler görevine devam eder.

(5) Herhangi bir nedenle bir yıl içinde yıllık izin, hastalık ve mazeret izinleri hariç dört veya üst üste üç toplantıya katılmayan komisyon üyelerinin üyelikleri sona erer.

(6) **(Değişik:RG-21/9/2016-29834)** Komisyon gerekli gördüğü durumlarda ön değerlendirme yapmak ve rapor hazırlayarak komisyona sunmak üzere komisyon üyelerinden oluşan en az ikisi birinci fıkrada belirtilen meslek gruplarından olmak üzere teknik değerlendirme ekipleri kurabilir. Ekipler yerinde inceleme yaparak uygulamanın standartlara uygunluğunu değerlendirerek rapor hazırlar ve komisyona sunar.

(7) Komisyon üyelerine ilişkin bilgiler Genel Müdürlüğe bildirilir.

(8) **(Değişik:RG-21/9/2016-29834)** Komisyon üyelerinin çalışma ortamı ve yerinin hazırlanması, üyelerin toplantıya gidiş ve gelişleri, izleme ve denetleme amacıyla gidecekleri yerlere ulaşmaları ile izleme ve denetleme için kullanacakları araç ve gereçler il müdürlüğünce sağlanır. İlgili bakanlık temsilcisi olarak görev yapan komisyon üyelerinin harcırahları Bakanlık bütçesinden, engelliler ile ilgili konfederasyonların temsilcilerinin harcırahları il müdürlüğü tarafından karşılanır.

Komisyonun görev ve yetkileri

MADDE 6 – (1) Komisyonun görev ve yetkileri şunlardır:

a) İzleme ve denetleme programını hazırlamak.

b) **(Değişik:RG-21/9/2016-29834)** Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapı, yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ile büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, şehir içinde kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan toplu taşıma hizmetlerini izleme ve denetleme formlarına göre izlemek, denetlemek ve rapor hazırlamak.

c) Gerekli görülen hallerde teknik değerlendirme ekibi kurmak ve ön değerlendirme yapmak üzere görevlendirmek.

ç) **(Değişik:RG-21/9/2016-29834)** Bu fıkranın (b) bendi kapsamında yapılan izleme ve denetleme sonucu eksiklik bulunmaması halinde erişilebilirlik belgesi düzenlemek.

d) **(Ek:RG-21/9/2016-29834)** Bu fıkranın (b) bendi kapsamında yapılan izleme ve denetleme sonucu idari para cezası uygulanan yerlerin izleme ve denetlemesini tekrar yapmak.

Komisyon başkanının görev ve sorumlulukları

MADDE 7 – (1) Komisyon başkanının görev ve sorumlulukları şunlardır:

- a) Komisyona başkanlık etmek.
- b) İzleme ve denetleme yapılacak umuma açık hizmet veren her türlü yapı, açık alan ve toplu taşıma araçları ile ilgili varsa daha önce yapılan izleme ve denetleme bulgularını toplamak.
- c) Komisyonu toplantıya çağırarak.
- ç) Komisyon tarafından düzenlenen raporların bir nüshasını sekreteryaya iletmek.

Komisyon üyelerinin görev ve sorumlulukları

MADDE 8 – (1) Komisyon üyelerinin görev ve sorumlulukları şunlardır:

- a) (**Değişik:RG-21/9/2016-29834**) Umuma açık hizmet veren her türlü yapı, açık alan ve toplu taşıma araçları ile ilgili konuların görüşülmesi esnasında izleme ve denetleme formlarını varsa diğer bilgi ve belgeler ile birlikte incelemek ve değerlendirmek.
- b) (**Değişik:RG-21/9/2016-29834**) İzleme ve denetleme yapılacak umuma açık hizmet veren her türlü yapı, açık alan ve toplu taşıma araçlarının erişilebilirlik tespitini yapmak, varsa daha önce yapılan izleme ve denetleme bulgularını değerlendirmek.
- c) İzleme ve denetleme esnasında yapılan işbölümü kapsamında kendisine verilen görevi mevzuata uygun olarak bağımsız, tarafsız, etkin ve verimli bir şekilde yürütmek.
- ç) İzleme ve denetleme sonunda denetim bulgularını komisyon başkanına sunmak.

Komisyonun toplanma usulü ve kararların içeriği

MADDE 9 – (1) Komisyon başkanı, izleme ve denetleme programı çerçevesinde görüşülecek dosya sayısı ve başvuruları göz önüne alarak aylık toplantı sayısını belirler.

(2) Toplantı günleri ve gündemleri il müdürlüğünce belirlenir. Komisyon başkanı tarafından üyeler toplantıya çağırılır. Görüşülecek dosyalar çağrıda üyelere bildirilir. Üyeler görüşülmesini talep ettikleri diğer dosyaları toplantı gününden önce sekreteryaya bildirir. Üyelere en az beş gün önceden toplantı günü, saati, yeri ve gündemi bildirilir.

(3) Üyelerin üçte birinin isteği üzerine komisyon başkanı tarafından üyeler olağanüstü olarak toplantıya çağırılır.

(4) Komisyon karar verme sürecinde gündemde yer alan konulara ilişkin uygulama imar planı, çevre düzeni projesi, mimari proje ve diğer projeler ile izleme ve denetleme planı kapsamında hazırlanmış belgeleri inceler; fotoğraflar, videolar, uydu görüntüleri, uygulamaya ilişkin numunelerin analiz sonuçları gibi ilgili bilgi ve belgelerden yararlanır.

(5) Komisyon en az altı üyenin katılımıyla toplanır. Komisyon toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliği halinde başkanın oyu iki oy sayılır.

(6) Komisyon kararları gerekçeli olarak yazılır, üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif olanlar muhalefet şerhini gerekçeli olarak belirtir.

(7) (**Mülga:RG-21/9/2016-29834**)

(8) Komisyon üyesi, kendisinin, eşinin veya üçüncü dereceye kadar kan ve sıhrı hısımlarının ilişkili veya menfaati olduğu konularda, incelemede yer alamaz ve karar alma sürecinde oy kullanamaz.

(9) Komisyon üyesi, görev yaptığı veya bağlı olduğu kurumu ile ilgili umuma açık hizmet veren yapıların, açık alanların ve toplu taşıma araçlarının incelenmesinde yer alamaz ve karar sürecinde oy kullanamaz.

(10) Gerek görülen durumlarda görüşüne başvurulmak üzere teknik uzmanlar komisyon başkanı tarafından toplantıya davet edilebilir.

Birden fazla komisyon kurulması

MADDE 10 – (1) İllerde birden fazla komisyon kurulması ihtiyacı bulunması halinde il müdürlüğünün teklifi ve valilik onayı ile birden fazla komisyon kurulabilir.

Kararların bildirimi

MADDE 11 – (1) Komisyon tarafından alınan kararlar izleme ve denetleme talebinde bulunanlara veya izleme ve denetleme yapılan umuma açık hizmet veren yapı, açık alan ve toplu taşıma araçları sahipleri ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına il müdürlüğü tarafından kararın alındığı tarihten itibaren on gün içinde yazılı olarak bildirilir.

(2) Komisyon tarafından alınan kararlar Bakanlığın belirleyeceği yöntem ile elektronik ortamda Genel Müdürlüğe bildirilir.

Sekretarya hizmetleri

MADDE 12 – (1) Komisyonun sekretarya hizmetleri il müdürlüğü tarafından yerine getirilir.

(2) Komisyon sekretaryası tarafından aşağıdaki hizmetler yürütülür:

a) Komisyon tarafından alınan kararların ve hazırlanan raporların kaydını almak, numaralandırmak, korumak ve arşivlemek.

b) Komisyon toplantılarından önce görüşülecek konularla ilgili tüm bilgi ve materyalleri komisyona sunmak üzere hazırlamak.

c) Komisyon ve il müdürü tarafından alınan kararları ilgililere bildirmek.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İzleme ve Denetleme Usul ve Esasları

İzleme ve denetleme planı ve programı

MADDE 13 – (1) Erişilebilirlik politikası ve stratejisi çerçevesinde izleme ve denetleme konusundaki öncelikler ile genel amaç ve hedefleri belirlemek üzere Bakanlık tarafından ulusal düzeyde yıllık plan hazırlanır ve gerekli hallerde değiştirilebilir.

(2) İzleme ve denetleme planında yer alan öncelikler çerçevesinde gerçekleştirilecek faaliyetleri belirlemek üzere komisyon tarafından il düzeyinde yıllık izleme ve denetleme programı hazırlanır.

İzleme sistemi

MADDE 14 – (Değişik:RG-21/9/2016-29834)

(1) İllerde kamu kurum ve kuruluşlarına ait her bir bina, açık alan ve her bir toplu taşıma türü için ayrı ayrı olmak üzere yeterli sayıda asil ve yedek erişilebilirlik izleme sorumlusu ilgili kamu kurum ve kuruluşu personeli arasından il müdürlüğü onayı ile belirlenir. Sorumlular, sorumlu oldukları bina, açık alan veya toplu taşıma araçlarıyla ilgili tespitlerini erişilebilirlik izleme ve denetleme formunu düzenleyerek ulusal erişilebilirlik izleme sistemine kaydeder.

İzleme ve denetleme usul ve esasları

MADDE 15 – (1) İzleme ve denetleme aşağıda belirtilen usul ve esaslar doğrultusunda yapılır:

a) **(Değişik:RG-21/9/2016-29834)** Umuma açık hizmet veren her türlü yapı, açık alan ve toplu taşıma araçları için erişilebilirlik tespitleri ulusal erişilebilirlik izleme sisteminden faydalanılarak yapılır.

b) **(Değişik:RG-21/9/2016-29834)** Yeniden erişilebilirlik tespiti yapılması gereken umuma açık hizmet veren her türlü yapı, açık alan ve toplu taşıma araçları komisyon tarafından belirlenir ve yerinde erişilebilirlik tespiti yapılır.

c) **(Değişik:RG-21/9/2016-29834)** Erişilebilirlik kararı verilebilmesi için yerinde inceleme yapılır. İnceleme sonucu uygunluğu belirlenen umuma açık hizmet veren her türlü yapı, açık alan ve toplu taşıma araçları için erişilebilirlik kararı verilir ve komisyonca uygunluğu belirlenenlere valilik tarafından erişilebilirlik belgesi verilir.

ç) Denetim kapsamında istenilen belgelerin denetleme yapanlara verilmesi zorunludur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Mevzuatın Uygulanması

Diğer mevzuatın uygulanması

MADDE 16 – (1) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı veya yetkilendirdiği kurum ve kuruluşlardan alınmış 28/11/2008 tarihli ve 27068 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik kapsamında tadil edilerek seri tadilat tip onayı veya münferit araç uygunluk belgesi almış olduğu ve 2/7/2004 tarihli ve 25510 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sürücü Koltuğuna İlave Olarak Sekizden Fazla Koltuğu Bulunan ve Yolcu Taşımacı Amacıyla Kullanılan Araçların Özel Hükümleri İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2001/85/AT)’ne **(Ek ibare:RG-21/9/2016-29834)** veya 25/1/2012 tarihli ve 28184 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Bunlar İçin Tasarlanan Römorklar, Sistemler, Aksamlar ve Ayrı Teknik Ünitelerin Genel Güvenliği ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (661/2009/AT)’nin Ek-3’ünde belirtilen 107 sayılı BM/AEK

Regülasyonuna uygun imal edilmiş olduğu izleme sonucu anlaşılan toplu taşıma araçları hakkında komisyonca ayrıca denetim yapılmaz. Ancak başvuru üzerine veya gerekli görülen hallerde komisyon tarafından bu araçlara ilişkin ayrıca denetleme yapılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İdari Para Cezasının Uygulanması ve Kullanılması⁽¹⁾

Ek süre verilmesi

MADDE 17 – (Mülga:RG-21/9/2016-29834)

İdari para cezası uygulanması

MADDE 18 – (1) Umuma açık hizmet veren her türlü yapı ve açık alan ile toplu taşıma araçlarının sahibi olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine her bir tespit için bin Türk Lirasından beş bin Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulanır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının tutarı ellibin lirayı geçemez. Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına her bir tespit için beşbin Türk Lirasından yirmibeş bin Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulanır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının tutarı beşyüz bin lirayı geçemez.

(2) (**Değişik:RG-21/9/2016-29834**) izleme ve denetleme formları dikkate alınarak komisyon tarafından hazırlanan rapor, gereği için il müdürlüğüne gönderilir. Gelen rapor doğrultusunda il müdürünce ceza miktarı belirlenir ve idari yaptırım kararı, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre ilgiliye tebliğ edilir. Tebligat metninde idari yaptırım kararına karşı başvurulabilecek kanun yolu, mercii ve süresi açık bir şekilde belirtilir.

(3) İdari para cezası, idari yaptırım kararının tebliğinden itibaren bir ay içinde muhasebe yetkilisi mutemetleri ve muhasebe birimlerine ödenir.

(4) İdari para cezasının dava açma süresi içinde ödenmesi halinde, idari para cezası tutarının dörtte üçü tahsil edilir.

(5) İdari para cezasına muhatap olanın ekonomik durumunun müsait olmaması halinde idari para cezasının ilk taksitinin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde ve dört eşit taksit halinde ödenmesine il müdürlüğü tarafından karar verilebilir.

(6) Tahsil edilen idari para cezaları genel bütçeye gelir kaydedilir.

(7) Kesinleşen idari para cezalarının ödeme süresi içinde ödenmemesi veya taksitlendirilmesi halinde taksitlerin tam ve zamanında ödenmemesi halinde, ödenmeyen idari para cezası tutarları bildirim üzerine 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre vergi dairelerince takip ve tahsil edilir.

(8) İdari para cezalarına karşı, tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içerisinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari para cezaları kesinleşir.

(9) İdari para cezasını tahsil eden mercii, ilde tahsil edilen toplam idari para cezası tutarını her yılın Haziran ve Aralık aylarının ilk haftasında il müdürlüğüne bildirir.

İdari para cezası tutarlarının kullanılması

MADDE 19 – (1) Bir önceki yıl gelir kaydedilen idari para cezası tutarları dikkate alınarak erişilebilirlik konusundaki projelerde kullanılmak üzere Bakanlık bütçesinde ödenek öngörülür.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Olağanüstü şartlarda yapılacak düzenlemeler

MADDE 20 – (1) Komisyon, doğal afet ve mücbir sebeplerin varlığı halinde bu Yönetmelikte belirlenen izleme ve denetim faaliyetlerini belirli bir süre için erteleyebilir.

İzleme ve denetleme programları ve faaliyet raporları

MADDE 21 – (1) İllerin izleme ve denetleme programları, ilki komisyonun kurulduğu tarihten itibaren bir ay içinde, sonraki yıllarda ise Ocak ayı sonuna kadar Genel Müdürlüğe gönderilir.

(2) Komisyonun izleme ve denetleme faaliyetlerine ilişkin altı aylık dönemi içeren raporlar, il müdürlüğüne Ocak ve Temmuz aylarının 15'ine kadar Genel Müdürlüğe gönderilir.

Formlar ve tutanaklar

MADDE 22 – (1) İzleme ve denetlemeye ilişkin formlar, tutanaklar ve belgelerin şekli ve içeriği Bakanlıkça belirlenir.

Komisyonların oluşumu

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Komisyon, vali tarafından bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde oluşturulur.

Yürürlük

MADDE 23 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 24 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı yürütür.

Yönetmeliğin eklerini görmek için tıklayınız